

Fylkesmannen i Hedmark

Postboks 4034

2306 HAMAR

Deres ref.:

Saksbehandler: SKU

Vår ref.: 08/10268

Dato: 25.11.2008

Fortolkning av pasientrettighetsloven kapittel 4 A - vedtakskompetanse

Vi viser til e-post av 31. oktober 2008 fra fylkesmannen i Hedmark v/Elisabeth Viken vedrørende forståelsen av begrepet "ansvarlig helsepersonell" i pasientrettighetsloven kapittel 4 A.

1. Vedtakskompetanse ved innleggelse i sykehjem

Fylkesmannen stiller følgende spørsmål:

"Hvem skal fatte vedtak om tvungen innleggelse i sykehjem? Med utgangspunkt i at det er det helsepersonell som er ansvarlig for helsehjelpen som har vedtakskompetansen vil det være mye som taler for at det er sykehjemslegen som skal fatte slike vedtak. Men noen har reist spørsmål om ikke fastlegen som kjenner pasienten best må ta stilling til om det er nødvendig å tvangsflytte en pasient i institusjon. Er dette vurdert?"

Det rettslige utgangspunktet er pasientrettighetsloven (pasl.) § 4 A-5. Den som er ansvarlig for helsehjelpen skal fatte vedtaket om å yte helsehjelpen med tvang.

Hvem som er ansvarlig må vurderes konkret i det enkelte tilfelle, og vil bl.a. kunne avhenge av hvordan for eksempel en kommune har plassert det faglige ansvaret for vedtak om innleggelse i sykehjem. At fastlegen er den som kjenner pasienten best vil altså ikke være endelig avgjørende for hvem som har det faglige ansvaret og som dermed skal fatte vedtaket om bruk av tvang.

Den som har det faglige ansvaret for en innleggelse under tvang, skal søke råd hos annet kvalifisert helsepersonell, jf. pasl. § 4 A-5 annet ledd. Dersom ikke fastlegen er den som fatter vedtaket, kan det for eksempel søkes samråd med fastlegen eller den kommunale omsorgstjenesten.

2. Vedtakskompetanse og bruk av medhjelper

Fylkesmannen stiller følgende spørsmål:

"Det andre spørsmålet knytter seg til hvem som skal fatte vedtak om blodprøvetaking og/eller røntgenundersøkelser. Dersom fastlegen fatter slike vedtak og henviser til laboratorier/røntgeninstitutt vil jo det innebære at det ikke er den som er ansvarlig for helsehjelpen som fatter vedtaket. Er det da riktig at personellet på

Helsedirektoratet «Soa_Navn»

«Sse_Navn»

«Sbr_Navn», tlf.: «Sbr_Tlf»

Postadr: Pb 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadr: Universitetsgata 2 • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

laboratoriet/røntgeninstituttet betraktes som medhjelpere eller må de selv fatte vedtakene i en slik situasjon?"

Det rettslige utgangspunktet er det samme som i forrige spørsmål; vedtaket om helsehjelp med tvang treffes av det helsepersonellet som er ansvarlig for helsehjelpen, jf. pasl. § 4 A-5 første ledd.

Fastlegen, sykehjemslege mv. kan være ansvarlig for å fatte vedtak om å få brakt en pasient til tvungen helsehjelp i form av undersøkelse, for eksempel røntgenundersøkelser hos et laboratorium/røntgeninstitutt. Ansvarlig helsepersonell ved denne virksomheten må imidlertid foreta en selvstendig vurdering av om vilkårene er tilstede for å gjennomføre undersøkelsen, bl.a. må det der og da vurderes om pasienten motstand er så sterk at det ikke vil være forsvarlig å gjennomføre undersøkelsen. Det må forutsettes at det er tett kontakt mellom henvisende lege og laboratoriet/røntgeninstituttet i et slikt tilfelle (at det søkes samråd, jf. pasl. § 4 A-5 annet ledd), og at vedtakene koordineres.

Det forutsettes her at fastlegen og laboratorium/røntgeninstitutt hører under to atskilte virksomheter. Ovennevnte utgangspunkt for en løsning tar altså ikke stilling til situasjonen der lege og laboratorium tilhører samme virksomhet.

Vennlig hilsen

seniorrådgiver e.f.
Gunhild J Røstadsand

Hanne Skui
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk